

Martina Marečková HOSPODÁŘSKÉ NOVINY
Postavit energeticky soběstačné město chce především odvahu

- Projekt Slunečního města stál přibližně 140 milionů eur a financovala jej nizozemská vláda, provincie Severní Holandsko a Evropská komise.
- K uhlíkové neutralitě čtvrti přispívá na 25 tisíc fotovoltaických panelů, které mají dohromady výkon 3,75 MW, tři větrné turbíny o výkonu 2,3 MW (každá) a okolní lesy na 100 hektarech.
- O čtvrti s názvem Stad van de Zon (Sluneční město), v níž bude po dokončení žít 13–15 tisíc obyvatel, mluví v rozhovoru s HN její architekt Ashok Bhalotra.

Díky slunci a větru je velká část nizozemského města Heerhugowaard energeticky soběstačná. To má samo o sobě další efekt – obnovitelné zdroje energie přispívají ke snižování emisí skleníkových plynů. Čtvrť s názvem Stad van de Zon (Sluneční město) vyrostla na zelené louce a po jejím dokončení v ní bude žít 13–15 tisíc obyvatel, tedy tolik, kolik má Český Krumlov nebo Mariánské Lázně.

„Sluneční Město je největší rezidenční čtvrť s nulovou uhlíkovou stopou na světě,“ říká Ashok Bhalotra v rozhovoru s HN. Tento nizozemský architekt indického původu představil projekt Slunečního města letos v Praze na odborné konferenci Chytrá energie pro podnikání a města.

První domy v nové čtvrti stojí od roku 2007 a poslední z nich budou podle architekta dokončeny přibližně za dva roky. „V projektu bude dohromady 3 700 domů. Pěkné na něm je to, že jsme inspirovali sousedy,“ vypráví Bhalotra. Starousedlíci chtěli stejně jako obyvatelé nové čtvrti ušetřit za energie, a proto si nechali na střeších svých domů rovněž instalovat solární panely.

Bydlení pro alternativce?

O Slunečním městě by se podle architekta mělo mluvit spíš jako o místě příjem-

ném pro život než jako o uhlíkově neutrální lokalitě. „Některí si pak pomyslí, že je to bydlení pro alternativně smýšlející lidi, kteří zastávají určitou ideologii. Mojí myšlenkou bylo v prvé řadě vytvořit krásné místo, jehož součástí je energie stejně jako třeba kanalizace nebo televizní kabely,“ popisuje Bhalotra.

„Mým mottem je: nestavme domy, ale domovy,“ konstatuje. Ateliér KuiperCompagnons, který Bhalotra řídí, navrhoval vedle samotné koncepce i některé z domů v nové čtvrti. Na jejich podobě se však podílela řada architektonických ateliérů, aby domy nevypadaly jednotvárně. Bhalotra nadšeně ukazuje, že vedle domů, jejichž střechy jsou pokryté solárními panely, tvoří velkou část území nové čtvrti parky s kilometry cyklostezek a vodní plochy pro rekreaci místních obyvatel.

Sluneční město je iniciativou tří měst vzdálených přibližně 50 kilometrů na sever od Amsterdamu. Se zástupcem jednoho z nich – města Heerhugowaard – se architekt Bhalotra seznámil v 90. letech minulého století na konferenci, kde se diskutovalo o plánování a architektuře měst. Následovala Bhalotrova návštěva ve městě Heerhugowaard. Výsledkem byla dohoda, že studii rozvoje území rozprostírajícího se mezi třemi městy zpracuje rotterdamský ateliér KuiperCompagnons.

Bhalotra svou vizi městům dokázal prodat. Městské samosprávy podle něj měly zájem o udržitelnost, ovšem ne v takovém rozsahu, s jakým architekt přišel. „Když jsem jim prezentoval koncepci solárního města, jeden ze starostů podotkl, že jsem se asi vrátil z Indie s úžehem,“ líčí Bhalotra. Narážel na to, že v Nizozemsku často prší a obloha je zatažená.

„Ještě jsem, pane starosto, zapomněl říct, že mě po cestě na tuto schůzku praštil větrný mlýn, takže budeme potřebovat ještě větrnou energii.“ Všichni se začali smát a v ten moment bylo jasné, že mou koncepci přijali,“ vtipkuje Bhalotra. Od té chvíle podle něj politici a úředníci neřešili, jestli projekt realizovat, ale jak.

Architekta zlobí, že v Nizozemsku zatím žádný jiný projekt, jako je Sluneční město, nevznikl. „Jsem hrdý na to, co jsme udělali, ale mrzí mě, že se společnost neposunula dále,“ říká Bhalotra. Jako možné vysvětlení uvádí, že pro takový záměr je potřeba nadšení a města mají možná i strach, že by to nedokázala. „Developeři nemají rádi komplikované věci,“ přisazuje si Bhalotra. Architektonická podoba dnešního Slunečního města měla jít za developerem, který s Bhalotrou podle jeho slov neměl zprvu zájem spolupracovat.

„Považoval můj projekt za příliš idealistický,“ vzpomíná Bhalotra. Architekt jej tedy pozval na večeři a svou vizi mu nad lahví vína vysvětlil. A pánové si pláclí. „Pak byl na projekt pyšný,“ říká Bhalotra.

Architekt navrhl na podobném principu, jako je Sluneční město, nové město v Indii pro 1,7–2 miliony lidí. „Jeho koncepce byla schválena, ale než se postaví, bude to trvat 25 let,“ říká architekt.

Dotace projekt pomohly nastartovat

Celý projekt Slunečního města stál přibližně 140 milionů eur a financovala jej nizozemská vláda, provincie Severní Holandsko a Evropská komise. „Z Evropské unie jsme získali 10 milionů eur dotací,“ říká Bhalotra.

„Myslím, že bez nich by projekt nevznikl. Počáteční dotace byla velmi důležitým spouštěčem. Dnes už víme, že pobídky nejsou nutné, protože solární panely jsou mnohem levnější a i návratnost jejich investice kratší. My jsme si tehdy spočítali návratnost 12 let, ale dnes už víme, že se investice zkrátila na šest. Je to tím, že se zlevnila technologie a naopak energie podražuje,“ říká Bhalotra. Některé domy jsou podle něj tak kvalitně zateplené, že díky fotovoltaice mají přebytek elektřiny, který majitelé domů dodávají do sítě distribučních společností.

Projekt se rozprostírá na území mezi třemi městy, jeho součástí jsou také školy, kanceláře, obchody a služby pro rezidenty. K uhlíkové neutralitě nové čtvrti přispívá na 25 tisíc fotovoltaických panelů, které mají dohromady výkon 3,75 MW, tři větrné turbíny o výkonu 2,3 MW (každá) a okolní lesy na 100 hektarech. S myšlenkou zalesnění přišli architekti. Obnovitelné zdroje tak celkem produkují přes 10 MW elektřiny. Čtvrť by za normálních okolností vyprodukovala přes devět tisíc tun CO₂, ale díky solární a větrné energii se emise snížily o 2 500 tun ročně. Produkci zbývajících necelých 6 600 tun emisí ročně pak vyrovnávají samotné obnovitelné zdroje energie a okolní lesy.

[MAREČKOVÁ, Martina. Postavit energeticky soběstačné město chce především odvahu. In: *Hospodářské noviny*, 24. 5. 2017, s. 18, © Economia, a. s. 1996–2017, ISSN 1213-7693]

Jana Soukupová **DNES**
Mrzí mě, že z Lesné zmizela centra

Letošního června se dožívá devadesátky uznávaný brněnský architekt Viktor Rudiš. Vitální a stále se o veškeré dění zajímavě tvůrce dostudoval architekturu v 50. letech minulého století, tedy v době komunistického režimu. Navzdory tomu má za sebou dílo, za které se v žádném případě nemusí stydět. „Jeho“ brněnské sídliště Lesná je dnes oceňováno jako jedno z nejlepších v republice, velký úspěch měl také podle jeho návrhu postavený československý pavilon na světové výstavě Expo 1970 v japonské Ósace.

Přítom k architektuře se dostal víceméně náhodou. „Můj tatínek, dědeček i moji strýcové byli právníci, takže moje budoucnost měla být jasná,“ vypráví architekt, jak ho za války po prověrkách vyhodili z klasického gymnázia na dnešní třídě Kapitána Jaroše, takže pak její maminka přihlásila „hned za roh“ na stavební průmyslovku.

U vás v rodině opravdu nebyli žádní architekti?

Jeden ano. Bratr mé maminky byl významný brněnský architekt Evžen Škarda. A právě on mě po průmyslovce poslal na fakultu architektury. Tehdy to bylo snad nejlepší období této brněnské školy, na které učili Bohuslav Fuchs, Bedřich Rozehnal, Jiří Kroha, Vincenc Makov-

ský, samé velké osobnosti s autoritou. A já jsem pak i díky nim fakultu absolvoval se zájmem. Hned po ní jsem dva roky pracoval v brněnském Výzkumném ústavu výstavby a architektury, odkud jsem musel odejít z kádrových důvodů, a začal jsem pracovat ve Stavoprojektu Brno.

A to bylo pro vás správné místo?

Ano, tam jsem patřil. Začal jsem u architekta Otakara Oplatka, kde se projektovalo Janáčkovo divadlo. Byla to velice zajímavá práce, protože se řešil návrh nového divadla podle vítězného projektu architekta Jana Víška, který Oplatek spolu s námi musel připravit pro realizaci. Myslím si, že jeho úsilí dopadlo dobře.

Na spadnutí už byla pak i výstavba sídliště Lesná, které se díky konceptu a zeleni řadí mezi nejatraktivnější části Brna. Jak jste se k této práci dostal?

Přešel jsem k Františkovi Zounekovi, který na projekt Lesné sestavil skupinu čtyř architektů. On šéfoval, chodil vyjednávat a staral se o podobu bytových domů. Mirek Dufek dělal hlavně školy. Já jsem měl v náplni celkový model sídliště, vnější terénní úpravy a jeho některá centra a Ladislav Volák projektoval bytovky. Byli jsme docela harmonická a vyvážená parta, všechno důležité jsme řešili na společných schůzích.

Ta vaše centra se zachovala dodnes?

Mnou navržené centrum Polana v horní části sídliště už neexistuje. A bylo bohužel nejlepší, uvnitř s plastikou Miloslava Chlupáče, která také zmizela neznámo kam. A druhé je Obzor, které zatím stojí, ale už je nachystaný projekt na jeho přestavbu.

Takže místo obou vašich center budou bytové domy?

Přesně tak. Centra totiž i po listopadu 1989 patřila Restauracím a jídelnám. Samozřejmě že ty objekty rychle ztrácely svou funkci. Nejdřív zanikly samoobsluhy, pak knihovny, kulturní sály, restaurace a služby, které neměl kdo provozovat. Takže Restaurace a jídelny objekty prodaly developerům, kteří si koupili vlastně jen staveniště pro bytové domy. To až v poslední době vzniklo na Lesné aktivní občanské sdružení, které má o svoje sídliště zájem a stará se o jeho vývoj. Bohužel pozdě.

To tedy jejich zásluhou byly před několika lety renovovány okrasné venkovní zdi od Bohumíra Matala, Čestmíra Kafky, Jánuše Kubička, Sylvy Lacinové a Pavla Navrátila, samých předních výtvarníků oné doby?

Hlavní podíl na tom měl brněnský odbor kultury, který renovaci zdí zadal restaurátorům. Na umělecká díla se v těch dobách musela povinně dát nějaká procenta z celkového rozpočtu výstavby.

Kouzlo Lesné je kromě výtvarných artefaktů dáno hlavně tím, že lidé z bytů nekoukají na protější panelák jako třeba v Líšni nebo v Bohunicích, ale do zeleně, což je zásluha vašeho velkorysého řešení, jaké bylo ještě v 60. letech možné. Neexistoval takový tlak na hustotu bytů na hektar. A co domy na Lesné, jsou podle vás pořád stejné?

Také ne, jejich celkový výraz změnila betonové lodžie, které si majitelé vesměs nechávali přistavět. Na několika domech byla pak nadstavěna patra, což je také dost změnilo. Je ovšem třeba počítat s tím, že věci se zkrátka mění. Že ale zmizela ona centra, kde se mohli lidé scházet, měli blízko různé služby potřebné pro bydlení a večer se tam svítilo, mě mrzí mnohem víc.

Vášim dalším velmi známým dílem je pavilon pro světovou výstavu Expo v Ósace v roce 1970. Ten se připravoval ve svobodnější době kolem pražského jara, ale pak prý vás nastupující normalizační moc ani nepustila na slavnostní zahájení. Jak to bylo?

Mými spoluautory návrhu pavilonu byli Aleš Jenček a Vladimír Palla, se kterými jsem se po necelý rok jeho stavby v Japonsku po třech měsících stídal. Byl jsem tam jako první, protože jsem měl na starost právě výstavbu a jako jediný jsem se s Japonci domluvil anglicky. Ale na otevření už tam mohl být jen Vladimír Palla. Expozice sama se skládala z výtvarných objektů od významných českých výtvarníků připravených pro ten účel podle libreta tehdejšího ředitele Domu umění Adolfa Kroupy a brněnského básníka Jana Skácela.

Který si pak léta oficiálně ani neškrtl...

To je pravda, ale libreto tihle dva pánové vymysleli úžasně. Bylo založeno na času lidského života, jenž se dělí na čas radosti, úzkosti a naděje. Což byl odraz

oné doby, roku 1969, tedy už po okupaci naší země. Náš pavilon měl úspěch, prošlo jím na deset milionů lidí, tedy vlastně co do počtu celá Česká republika. Ale už při zahájení se u nás doma výstava brala jako nepřátelský akt. Rudé právo napsalo, že jde o provokaci za dělnické peníze. Jinak bylo zakázáno o výstavě cokoli konkrétního publikovat a po celých dalších dvacet let se o ní prakticky nemluvilo.

Odnesli to také zúčastnění výtvarníci?

Ano, někteří měli pak potíže. Například sochař Vladimír Janoušek, který dnes už nežije, tam měl velký železný objekt Hrozba války, jemuž se přezdívalo Vstup vojsk. To byla jasná narážka na okupaci. Nebo Stanislav Libenský s Jaroslavou Brychtovou navrhli velkou skleněnou plastiku Řeka života, která začínala potůčkem a na konci z ní byla zamrzlá řeka, do níž Libenský dokonce otiskl vojenskou botu, kterou musel na poslední chvíli vyšmirglovat. Pikantností je, že na Expu 1958 v Bruselu byla slavná socha Sbratření od Karla Pokorného, na níž se dělník objímá s rudoarmějcem, a ta se na poslední chvíli ocitla i v Ósace, aby se utlumilo poselství naší expozice. Takže ta socha tu dobu vlastně záramovala.

Slíbila jsem vašim kolegům architektům, že se vás zeptám i na současné Brno, konkrétně zda se má přesunout hlavní vlakové nádraží. Co vy na to?

Od počátku mám zcela jasný názor, že by nádraží rozhodně mělo zůstat v centru jako všechna hlavní nádraží evropských měst. Odsun nemá žádný smysl. Nejdůležitější je přece pohodlí cestujících, což vidíme právě dnes, kdy dráhy musely kvůli opravám zprovoznit jako náhradní takzvané dolní nádraží mimo centrum. Každý si na něm může zkusit a ověřit, jaké to je. Jen se obávám, že finální rozhodnutí mohou ovlivnit protichůdné zájmy a že nebude snadné celou otázku jednoznačně vyřešit.

*Viktor Rudiš * Narodil se 9. června 1927 v Brně, kde vystudoval průmyslovou školu stavební a fakultu architektury. * Od roku 1958 pracoval ve Stavoprojektu Brno, kde se stal spoluautorem sídliště Lesná. Je rovněž tvůrcem podoby československého pavilonu na světové výstavě Expo 1970 v japonské Ósace. * Po roce 1990 založili se synem ateliér, s nímž se*

*například stali autory hotelu Holiday Inn v Brně, rekonstrukce a dostavby pavilonu G na zdejšímu výstavišti či bytových domů v Litomyšli. * V roce 2011 Rudiš za svou práci a charakterní postoje dostal nejvyšší české ocenění pro architekta od České komory architektů.*

[SOUKUPOVÁ, Jana. Mrzí mě, že z Lesné zmizela centra. In: *Mladá fronta Dnes – jižní Morava*, 9. 6. 2017, s. 16 © Mladá fronta a. s. 2017. Publikováno se souhlasem redakce.]

Aleš Černý

DNES

Developaři skupují továrny

Jeden z posledních symbolů někdejšího elektrotechnického impéria, hloubětínský areál Tesly, půjde za několik let k zemi. Na jeho místě vyrostou stovky bytů s obchody či restauracemi v partech. Jedná se o ukázkový příklad fenoménu využívání takzvaných brownfieldů. Tedy přestavby převážně průmyslových či dopravních staveb, které již neslouží původnímu účelu. Sedmihektarový hloubětínský areál, v němž jsou kanceláře, sklady a částečně i výroba, kupuje rezidenční developer Central Group od společnosti Tesla Properties. Cenu společnosti nezveřejnily. Developer nicméně během posledního kvartálu utratil za trojici brownfieldů dvě miliardy korun.

Kromě hloubětínské Tesly jde o pozemek s bytovnou blízko krčské Thomayerovy nemocnice a sídlo Cetinu včetně „Mordorské věže“ na Žižkově. Nejdříve se ale developer načas stane „pronajímatelem“. Je totiž nutné změnit územní plán a získat další povolení. Teprve poté bude možno bořit a dekontaminovat.

Nádraží mají potenciál

Díky současným cenám bytů v Praze se tento přístup developerům vyplácí. Brownfieldům hodně věří právě majitel Central Group Dušan Kunovský.

„Rozvoj by se měl odehrávat na těchto pozemcích. Dnes neslouží ničemu, většinou jde o veřejnosti nepřístupná území, jsou na nich nevyužívané, rozpadající se budovy a často značná ekologická zátěž z původních průmyslových provozů. Přitom jde v řadě případů o velké pozemky v širším centru města,“ říká.

Kromě zmíněné trojice má Central Group v různém stupni připravenosti ještě brownfieldy v Ruzyni, Zličíně, Vysočanech nebo na nákladovém nádraží Žižkov. Právě velká nádraží jsou kromě továren nejvýznamnějšími brownfieldy. To žižkovské má Central Group rozpuhlené s developerem Ludkem Sekyrou.

Sekyra nejvíce pokročil podle svých slov v projektech na Rohanském ostrově a hlavně na Smíchovském nádraží. To je největší připravenou plochou svého druhu v Praze. Už od příštího roku by se mohla měnit v celou obytnou a administrativní čtvrť.

„Teď dáváme dohromady žádost o územní rozhodnutí. Věřím, že už to půjde rychle,“ říká Sekyra o projektu, který má v několika etapách nabídnout bydlení pro více než tři tisíce lidí a sídlo pro velké instituce.

Administrativní proces je u brownfieldů specifický. Zpravidla zahrnuje i změnu územního plánu, která třeba na Smíchově trvala Sekyrově devět let. A to dnes politici i aktivisté tvrdí, že jsou využívání brownfieldů nakloněni. I proto, že přestavbu skladu nebo továrny na byty nemá mnoho lidí touhu zbytečně protahovat, spoléhají developaři na to, že druhá část administrativy – tedy územní a stavební rozhodnutí – půjde rychleji.

Jako překážku brownfieldů Kunovský z Central Group zmiňuje často špatný stav životního prostředí. „V některých případech až natolik, že i kdyby byl pozemek zcela zadarmo, výstavba na něm by se kvůli nákladům na dekontaminaci ekonomicky nevyplatila,“ říká.

Kromě zmíněných dvou investorů sází na brownfieldy třeba společnost Penta. V Jinonicích dokončuje velký projekt Waltrovka a na Florenci potom po vyřazení jedné z nejlukrativnějších pozemků v Praze chystá administrativní projekt od studia architektky Zahy Hadid.

Zatím hlavně v Praze a Brně

Ukázkou toho, jak se díky využívání brownfieldů změní celá čtvrť, budou nejspíš brzy i Vysočany, kde už je rozestavěných či naplánovaných několik projektů, které mají nahradit průmyslové areály, například podél Kolbenovy ulice.

Protože ceny kanceláří a bytů jsou momentálně vysoko i v Brně, je tam situace podobná té pražské. Developer Trikaya plánuje postavit byty a rodinné domky na místě dnešního torza nikdy nedokončené továrny pod kopcem Hády.

K zemi se už sesunula většina areálu Vlněny kousek od centra, kde budou stát kanceláře a obchody od developera CTP.

Největší projekt – obnovu dvaadvaceti hektarů za čtyři miliardy korun – ale ve městě rozjíždí společnost CPI Radvana Vítka v areálu někdejší Zbrojovky.

„Zatím řešíme změnu územního plánu, ale vše postupuje poměrně rychle. V létě už bychom chtěli bourat a čistit,“ popsal stav projektu mluvčí CPI Jan Burian. V Zábrdovicích by mělo vzniknout 800 bytů, kanceláře a obchody. Část starého industriálu se nemá bořit, ale rekonstruovat. Výčetem Prahy a Brna ale trend, který je často spojen i s fenoménem takzvané gentrifikace, tedy zabydlováním dříve zanedbaných či nepopulárních oblastí bohatšími lidmi, ve větším měřítku končí.

I když třeba Ostrava nabízí kvůli své průmyslové historii brownfieldů mnoho, kancelářští a bytoví developeři o ně nestojí. Moravskoslezská metropole je naopak známá spíše tím, že kancelářské projekty mají vysokou nenaplněnost a bytové projekty se prodávají dlouho.

„Poslední dobou ale mají o tyto plochy zájem průmysloví developeři, třeba CTP. Je to i tím, že je k tomu tlačí veřejná správa na úkor zástavby zelených ploch,“ říká projektový manažer Agentury pro regionální rozvoj Jiří Štěpán. Stejně na podnikatele a průmyslníky cílí agentura CzechInvest, která provozuje databázi nevyužívaných areálů po celém Česku.

[ČERNÝ, Aleš. Developeři skupují továrny. In: *Mladá fronta Dnes – Ekonomika*, 19. 4. 2017, s. 8 © Mladá fronta a. s. 2017. Publikováno se souhlasem redakce.]

Litomyšl otevřela zrekonstruované nábřeží s originálním dětským hřištěm

Litomyšl (3. 6. 2017) – Po téměř pěti letech od oficiálního startu projektu „Obnova nábřeží řeky Loučné v Litomyšli“ a rok a půl od zahájení stavebních prací se v sobotu 3. června 2017 veřejnosti znovu zpřístupnila lokalita Vodních valů.

Obnova nábřeží říčky Loučné nedaleko Smetanova náměstí měla lokalitě vrátit funkce, o něž místo přišlo kvůli necitlivým úpravám ve druhé polovině 20. století. Především přiblížit řeku zpátky každodennímu životu města, vytvořit prostor, který budou lidé moci využívat k trávení volného času, a lépe propojit historickou část Litomyšle s okolím řeky a parkem u Smetanova domu.

Řešení prostoru vzešlo z architektonické soutěže Cena Nadace Proměny 2013, jejíž zadání se mimo jiné opíralo o průzkum přání a potřeb lidí, kteří nábřeží využívají nejčastěji. Na základě podnětů obyvatel ponechali architekti Martin Rusina a Martin Frei území co nejvíce přírodní charakter. Současně propojili původně oddělené prostory ulice Vodní valy, nábřeží, řeky a parku u Smetanova domu. Těžištěm proměny se přitom stala nábřežní promenáda s hřištěm pro návštěvníky různého věku, plochou pro zahrádku kavárny a s odlišnými typy posezení. V neotřelém pojetí herních prvků se opakuje motiv zvuku jako pojítka s odkazem místního rodáka a hudebního génia Bedřicha Smetany. Lepší přístup k řece i nové možnosti přechodu vodního toku umožňují kamenný brod, nová visutá lávka a sklápěcí mola připomínající někdejší máchadla. Nevzhledný objekt vodárny nad říčkou architekti využili k vytvoření vyhlídky. Park u Smetanova domu doplnil pavilon se zelenou střechou k pořádání kulturních akcí a s posezením pod vzrostlými stromy.

„Nová podoba lokality je odvážná, hravá a přeji si, aby se obyvatelé města přesvědčili také o tom, že je hlavně funkční. Věřím, že se Vodní valy stanou vyhledávanou částí města, kde budou obyvatelé trávit svůj volný čas. Tímto bych chtěl velice poděkovat Nadaci Proměny Karla Komárka, architektům a všem dalším lidem, kteří vložili do projektu proměny

nábřeží svou energii a um,“ prohlásil na slavnostním otevření litomyšlský starosta Radomil Kašpar.

S přípravami na proměnu Vodních valů se začalo v roce 2012, počátky projektu s podtitulem „dialog mezi řekou a městem“ však sahají již do let 2010 a 2011. „Záměr Litomyšle na znovuoživení nábřeží původně odstartovala zdejší občanská iniciativa a vedení města. Fakt, že místním na prostoru záleželo, byli ochotni investovat svůj čas a na projektu se aktivně podílet, přispěl k tomu, že jsme se rozhodli podpořit právě tuto proměnu,“ uvedl zakladatel Nadace Proměny Karel Komárek, která projekt Litomyšle podpořila ze svého grantového programu Parky. Od nadace město získalo příspěvek více než 23 milionů korun, samo na rekonstrukci parku vynaložilo přes 7 milionů korun. Další finance města si vyžádala obnova části silnice a chodníků na ulici Vodní valy, jejíž novou podobu rovněž navrhli architekti Rusina a Frei. Tyto práce stály necelých osm milionů korun. O realizaci obnovy nábřeží se postarala společnost Litomyšl Loučná Eurovia-Výkrut s.r.o., která začala se stavbou v únoru 2016. „Byla to náročná, ale pěkná a zajímavá stavba, v níž se citlivým způsobem podařilo architektům skloubit projekt s okolím a navodit atmosféru klidu a pohody,“ zhodnotil proměnu nábřeží Loučné Petr Boukal, hlavní stavbyvedoucí.

Ikonickou součástí projektu se stalo dětské hřiště s umělecky ztvárněnými herními prvky od sochařů Dušana Zahoranského a Pavly Scerankové. „*Prostor nábřeží skýtal ideální příležitost navrhnout hřiště tak, aby fungovalo jako hřiště a zároveň jako místo propojující cesty podél řeky. Chtěli jsme navázat na tradici umělecky ztvárněných hřišť 60. let minulého století, která v posledních 20 letech odezněla, často kvůli tomu, že se zpřísnila legislativa na dětská hřiště, a kvůli obavě, že to bude drahé a komplikované. Chtěli jsme hřiště, které bude nejenom funkční, ale i sochařsky zajímavé,“* říkají architekti Martin Rusina a Martin Frei.

Díla s názvy Ucho, Krystal, Hora, Lochneska nebo Cik cak přinášejí netradiční pojetí klasických herních prvků, v jejichž řešení se odráží motiv zvuku

a hudby v nejrůznějších podobách. „*To, že vyrobí takové hřiště je strašně nepřekonatelné a přísné, není úplně pravda. Je to spíše o ochotě a nadšení zadavatelů. Pak je realizace možná,*“ doplňuje sochaři Pavla Sceranková a Dušan Zahoranský. Jedním ze symbolů znovuzrozených Vodních valů se rovněž stala dlouhá červená zídka, procházející celým územím podél pravého břehu řeky. Pozorní návštěvníci v ní naleznou vzpomínky lidí, kteří na Vodních valech

kdysi vyrůstali a mají k lokalitě citové pouto. Vzpomínky pamětníků se staly také součástí výstavy k projektu obnovy nábřeží Loučné, kterou u příležitosti slavnostního otevření připravila Nadace Proměny Karla Komárka.

Do projektu se mohla průběžně zapojovat místní veřejnost. Kromě úvodní spoluúčasti obyvatel na přípravě zadání architektonické soutěže se uskutečnila řada doprovodných aktivit k projektu

a veřejných setkání, při nichž se architekti snažili občanům projekt detailně představit a současně reagovat na jejich podněty. Došlo tak například k dílčím úpravám šířky komunikace na Vodních valech pro potřeby parkování.

[Tisková zpráva Nadace proměny z 5. 6. 2017. Dostupné z: http://nabrezi-loucne.nadace-promeny.cz/cz/novinky/464_litomysl-otevrela-zrekonstruovane-nabrezi-s-originalnim-detskym-hristem.html]

Zdroj: Rusina Frei architekti

Nábřeží řeky Loučné – širší vztahy, schéma řešeného území

Nábřeží řeky Loučné – dětské hřiště (otevření v červnu 2017)

Foto © Nadace Proměny Karla Komárka

Novela stavebního zákona prošla

Změny ve stavebním zákoně a dalších 43 zvláštních právních předpisech schváleny. Všichni větší i drobní stavebníci se dočkají změn k lepšímu. Ministryně pro místní rozvoj Karla Šlechtová totiž prosadila dne 28. června novelu stavebního zákona v Poslanecké sněmovně ČR, kam ji vrátil Senát. Novela prošla Parlamentem ČR ve znění schváleném Sněmovnou.

„Naše tříletá práce a úsilí dospělo ke zdárnému cíli. Všem poslancům, kteří se vyslovili pro přijetí novely stavebního zákona, tímto děkuji. Spolu s týmem odborníků jsme se snažili novelu připravit tak, aby měla co nejširší praktický dopad a usnadnila život lidem, kteří se rozhodnou stavět. Novela přinese zjednodušení ve všech etapách přípravy a realizace staveb,“ uvedla ministryně pro místní rozvoj Karla Šlechtová.

Stavebníci tak budou moci získávat pouze jedno společné povolení pro téměř všechny druhy staveb, jímž bude stavba současně umístěna i povolena. Pokud bude vyžadováno posouzení vlivu na životní prostředí (EIA), bude možné tento krok provést v rámci územního nebo i společného řízení u stavebního řádu. Doba trvání získání stavebního povolení se díky novele sníží.

[Tisková zpráva MMR ze dne 28. 6. 2017. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Ministerstvo/Pro-media/Tiskove-zpravy/2017/MMR-Novela-stavebniho-zakona-prosla>]

Česká republika se zúčastnila konference OECD o udržitelném městském rozvoji

V Paříži se v květnu letošního roku uskutečnila konference OECD zaměřená na udržitelný městský rozvoj. Zástupci jednotlivých zemí z celého světa během ní diskutovali, jak naplnit cíle a vize obsažené v dokumentu „Nová agenda pro města“, schváleném v říjnu 2016 na závěr summitu OSN o bydlení a udržitelném rozvoji měst

„Habitat III“, ale také Cíle udržitelného rozvoje a rámce ze Sandai, které jsou zaměřené na snížení rizika přírodních katastrof.

Během prvního dne konference vystoupila náměstkyně ministryně pro místní rozvoj Klára Dostálová, která v rámci panelové diskuse informovala o urbaním rozvoji v České republice, konkrétně uplatnění integrovaných přístupů v rozvoji měst a prosazování konceptu Smart Cities. Setkala se také s Petrem Gandalovičem, stálým představitelem ČR při OECD. I v dalších dnech se zástupci ČR programu aktivně zúčastnili, a to v rámci panelové diskuse zaměřené na pozici urbánní politiky v rámci strategického rozvoje země a implementaci Zásad urbánní politiky, které představují konkrétní podobu urbánní politiky ČR a jsou nyní aktualizovány.

„Konference tohoto typu jsou velmi významné. Poskytují možnost sdílení zajímavých zkušeností. Je zřejmé, že evropské země už dosáhly takového stupně urbanizace, že nelze očekávat, že by se města významně populačně a prostorově zvětšovala – na rozdíl od měst v Asii, Africe či Latinské Americe. Výzvou pro města v Evropě je však efektivní řízení jejich rozvoje v souladu s cíli udržitelnosti, k čemuž pomáhá strategické a územní plánování, integrované přístupy k rozvoji měst a partnerská spolupráce aktérů, kteří se na rozvoji našich měst podílejí,“ uvedla náměstkyně ministryně pro řízení sekce regionálního rozvoje Klára Dostálová.

[Tisková zpráva MMR ze dne 19. 5. 2017. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Ministerstvo/Pro-media/Tiskove-zpravy/2017/Ceska-republika-se-zucastnila-konference-OECD-o-udrzitelnem-mestskem-r>]

MMR posílá téměř čtvrt miliardy na rozvoj česko-bavorského příhraničí

Nová naučná stezka Lučina, projekt Po stopách Karla IV. nebo výstavba nového zázemi Lesní dílna v Kašperských Horách určeného pro vzdělávací program se zaměřením na práci s přírodními materiály, řemeslnou výrobu a uměleckou tvorbu. Také na tyto projekty poputuje téměř čtvrt miliardy korun, které uvolnilo Ministerstvo pro

místní rozvoj v rámci Programu přeshraniční spolupráce Svobodný stát Bavorsko – Česká republika pro období 2014–2020.

„Projekty přeshraniční spolupráce přispívají k odbourávání mentálních i institucionálních překážek mezi státy Evropské unie. Těší mne, že jsme mohli podpořit například projekt se zapojením předškolních dětí, u nichž je vysoká šance, že se investice do setkávání velmi dobře zúročí v podobě lepšího porozumění a rozvíjení přátelských vazeb přes hranici,“ uvedla ministryně pro místní rozvoj Karla Šlechtová.

Příkladem projektu zaměřeného na vzdělávání je program Malí, ale společně silní!, který se zaměřuje na jazykové vzdělávání, setkávání a vzájemné poznávání předškolních dětí z Mähringu a Mariánských Lázní. Na projekt poputuje dotace 163 tisíc euro.

Na projekt Po stopách Karla IV., jenž je zaměřen na opakované kulturně-historické akce připomínající Karla IV. a jeho činnost v příhraničním regionu, bude alokováno také 163 tisíc euro. Konkrétně se jedná o následující oblíbené akce: městské slavnosti v Kašperských Horách, setkání na hradě Kašperk, česko-bavorský festival Šumava a Bavorský les na plátně i mimo něj či historický festival k počtě Karla IV. v Grafenau.

Pro další kola Programu přeshraniční spolupráce Svobodný stát Bavorsko – Česká republika pro období 2014–2020 zbývá 37,5 mil. euro. Prostředky jsou zatím k dispozici ve všech prioritních osách. S ohledem na plnění indikátorů programu budou nyní vítány především projekty s výrazným přínosem pro malé a střední podniky, projekty podporující statky přírodního a kulturního dědictví a projekty v oblasti životního prostředí, které přispívají k ochraně specifických přírodních stanovišť. Příští zasedání Monitorovacího výboru se koná 5.–6. prosince 2017. Projekty je třeba předložit nejpozději do 23. srpna 2017.

[Tisková zpráva MMR ze dne 15. 6. 2017. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Ministerstvo/Pro-media/Tiskove-zpravy/2017/MMR-posila-temer-ctvrt-miliardy-na-rozvoj-cesko-bavorskeho-prihranici>]